

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: 1. Del : 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "1. Del : 1812-42", i Heiberg, Johanne Luise: *1. Del : 1812-42*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 167. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr05val-shoot-idm139983403748048/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: 1. Del : 1812-42

Jeg reiser med Væaren, og nu er det Vinter,
 I tage tilkækk med det, Eders Ven
 Har sunlet i Potter; en Flor Hyacinther,
 Vel visne de snart; dog er det min Træst,
 De spire vel frem igjen adæare, 5
 Og dufte og hviske med søgtelig Raar:
 I mindes af En paa den fjerneste Kyst
 Med Hjemvees Længsel og Taare.
 D. 5te Marts 1833.
 Henrik Hertz. 10

VORT HJEM OG VORE VENNER.

Sæsonen 1832 - 33 tog nu sin Begyndelse og med den min Travlhed ved
 Theatret. Alle mine tidligere Roller vare endnu i fuld Yndest hos Publikum
 og gik ofte over Søen. Det held, at Alt, hvori jeg hidtil var optraadt, 15
 havde tiltalt haande med Hensyn til Stykket og Udførelsen, gjorde, at jeg i de
 fæa Aar alt havde faaet et temmelig stort Repertoire, og dette blev jævnligt
 fornyet med nye Roller i forskjellige Genres. Af dem, der blev mig tildeelt
 i denne Vinter, vil jeg blot nævne Juliettes Rolle i Heibergs Vaudeville „Da
 Danske i Paris“ og Titrolen i „Dronningen paa 16 Aar“. I det første 20
 Stykke havde Heiberg givet den unge Phislar rig Leilighed til at glimre som
 den sjællandske Bondedreng Mikkel. Alle vare betagne af hans Udførelse, og
 ikke mindst Forfatteren. „Dronningen paa 16 Aar“ var vel et temmelig
 maadeligt fransk Stykke, men gav Ryge og mig, hun som Axel Oxenstjerne,
 mig som den unge svenske Dronning Christine, Leilighed til et Sammenspil, 25
 der greb Publikum. En Tilskuer sendte mig efter en af Stykkets Opførelser
 anonymt en Medalje, som Dronning Christina i sin Regeeringstid havde
 laadet slaas til Uddeling til Personer, hun særlig vidde hædre. Paa den ene
 Side af Medaljen saas hendes Brystbillede, paa den anden en opgaasende Sol.
 Lykken havde „forelsket sig“ i mig, saa at Alt, hvad jeg rørte ved, gik 30
 heldigt og trængte igjennem. Enhver Modstand af hvilket som helst Motiv
 strandede paa min Lykkes Medhær. I enhver ny Rolle saae Tilskuerne en ny
 Udvidning og en ny Side hos mig, som overraskede dem, og disse Overraskel-
 ser gjorde, at man fulgte enhver ny Rolles Udførelse af mig med spændt
 Forventning. Den Interesse, hvormed man i hin Tid fulgte enhver Frembrin- 35
 gelse i Litteraturen eller paa Scenen, har man i vor Tid neppe nogen Fore-
 stilling om. Litteratur, Kunst og Theater vare de Themaer, hvorom Alt

dreiede sig. Vel havde det politiske Liv begyndt at væge sig herhjemme efter Julirevolutionen, men Bevægelsen var ikke trængt ned til det store Publikum, der endnu hang ved sine gamle Interesser. Det politiske Liv laa endnu i Svøbet. Enhver passede Sit, og Ingen troede, at Landets Styrelse hvilede paa ham, eller at nogen Opfordring var stillet til ham udenfor den Opgave — hvilken det nu end var — han havde ofret sig for. I Kunst og Litteratur søgte den dannede Almenhed Hvile, Opmuntring og Belæring. Det var en Fornødenhed, hvis Tilfredsstillende var lige saa nødvendig som det daglige Brød. Af denne alvorlige Interesse for Kunsten fulgte, at de enkelte Talenter, som ret faldt i Altes Smag, bleve betragtede med Kjærlighed som en Nationaleiendom, hvoraf man var stolt. Et nyt Stykkes Opførelse paa Theatret var en Begivenhed, som interesserede alle Stænder. Hele Høffet indfandt sig som oftest den første Aften, et sandt gik over Scenen. Theatret havde i en Del Aar, forinden Madam Wexschall og jeg vare fremtrædte, været blotet for kvindelige Talenter af nogen syndelig Betydning. De gamle levante Navne: Mad. Høger, Mad. Rosing, Mad. Clausen, Mad. Andersen, Mad. Spindler, Jfr. Astrup o. s. v., vare Alle borte. Da kom Jfr. Brønne (siden Mad. Wexschall — senest Fru Nielsen) — og man hilste stier med Glæde et ungt, friskt Talent. Paa Aar efter optraadte jeg, Jfr. Høger (siden Mad. Holst) og Flere, og man var ikke længer i Forlegenhed med Besættelse af Elskerinden i de forskjellige Fag. Madam Wexschall udfyldte tillige en tom Plads i Opæren.

Med Rette eller Urette valgte Publikum imellem de ikke Faa, som Theatret for Øieblikket var i Besiddelse af, mig som sin særlige Yndling. 25 og denne Yndest gik over til en Art Forgudelse, som ofte angstede mig selv. Bifald paa Scenen, saa vel som Digte og Blomster, der sendtes til min Bolig (dengang kjendte man endnu ikke noget til den udenlandske Skik, som jeg aldrig har fundet skøn eller passende: at kaste Blomster op paa Scenen, lige saa lidt som Frønkaldelser) — endvidere anonyme Gaver og halvt forrykte Kjærlighedsbreve horte til Dagens Orden. Viste jeg mig paa Gader og Stræder, forfulgte man mig for at faa et Glimt af mig at se. Høie og Løve søgte paa alle Maader at komme i Berøring med mig. Man efterbedte mig ikke alene paa Theatret, men i Livet. Det Smit, mine Kleder, mit Haar havde, vilde man ogsaa have, og en Storm af kvindelige Efterbere gjorde sig latterlige ved uden mindste Kritik at efterligne mig i Alt. Man tro ikke, at jeg nu nedskriver dette med nogen som helst Forfængelighedsfølelse — 35 jeg skriver det kun for at minde om, hvorledes et Publikum næsten altid løber løbsk og ikke kan holde Mæde, hverken i sin Roes eller i sin Dødel. „Men hvorledes optog du alt dette dengang?“ vil man maaske spørge. Nu vel, jeg vil sige det saa ærligt, som jeg fornaar: Naar jeg horte dette Bifald 40

i Theatret, læste min stadige Bersømmelse i Bladene, modtog i mit Hjem disse Vers, Blomster, Breve, hvori man sammenlignede mig med et guddommeligt Væsen, de sagde vel et bedre og sundere Jeg i mit Bryst, at alt dette var overdrevet, og af og til følte jeg vel en Skamfuldhed herover, der gjorde, at jeg ikkeengang led mine Nærmeste læse disse febrileke Udgydelser. Men en Forføngeligheds Djævel hvirvlede ogsaa stundom ved Siden af: at der dog maatte være noget Sandt heri, da Alle fandt det; og et vist Overmod udeblev ikke hos mig — ikke at dette gjorde mig stolt og indbildsk; det forbed min sunde Fornuft mig — men som det unge Føl boltrede jeg mig paa denne frodige, behagelige Græsning, uden at det faldt mig ind at frygte for Vinterens Komme. Og Gud man vide, hvad der var blevet af mig, hvis han ikke i sin Godhed havde sat mig ind i en Kreds, der var en ypperlig Regulator for enhver Udseelse, mit Overmod kunde have ledet mig til Heiberg hidrog imidlertid ikke synderligt til at standse mig paa denne farlige Vej. Han var selv stolt af mig; ja, jeg fandt det ofte vorende, at han der for sit eget Vedkommende ikke følte Stolthed over Noget af, hvad han virkede, var stolt af mig og satte mig saa høit, at han ikke var langt fra at synes, at saa godt som Ingen var værdig til min Omsorg. Det er naturligt, at Andre ofte opfattede dette som en Skinsyge hos ham; men jeg vidste, at dette var falsk, thi dermed fortrængede han mig saa godt som aldrig; men han fandt, at man ikke nok kunde holde mig i Færd, og at det skulde være en stor Gavn, at være regnet sig til mine Omgangsvener, Hellar ikke kunde han tale, at jeg deltog i Noget, hvorved jeg kom i Berøring med Massen. Naesten om Alt, hvad jeg kunde have Lyst til at deltage i, sagde han: „Dette skikter sig ikke for dig; det kan være godt nok for de Andre, men du stans høiere og lær holde dig for god dertil.“ Det var altsaa en Bekke af Afslag, snart til En, snart til en Anden, som indbed mig, Ved saaledes at være om mig paadrog han sig ikke faa Uvenner. Og jeg havde dengang ikke Verdenskløgekab nok til at finde, at denne hans Anskuelse, at holde mig tilbage fra Sværmen, var den rette. Jeg græd undertiden barnagtige Taarer over, at jeg saaledes gik glip af en eller anden Adspredelse, som jeg følte stor Lyst til at deltage i. Heiberg hidrog saaledes snarere til at forege end til at fornidske min Forføngelighed; anderledes var det derimod med hans Moder, thi hos hende var Kritiken vægen og ved Haanden. Naar jeg i min barnagtige Glæde læste et eller andet af de hyppige Digte, der bleve mig tilsendte, høit for de Andre, da var en lille satirisk Bemærkning af hende, som naesten aldrig udeblev, nok til at slaa koldt Vand i Blødet. Lidt han påkæde jeg det da atter sammen og ærgrede mig saa meget mere over, at dette et Øieblik kunde have forvoldt mig en Glæde, som min naturlige Fornuft da sagde mig, at hun havde Ret i sin Bemærkning. En anden Lykke for mig

var, at min altfor udelukkende Interesse for den Kunst, jeg selv satte saa
 høit, blev delt derved, at der i mit Hjem og i vor Omgang, der for det meste
 bestod af Folk, der ikke varc ved Theatret eller havde noget dermed at gjøre,
 ideligt blev ført Samtaler paa Bane, som jeg, enten jeg havde Lyet dertil
 eller ikke, blev nødt til at lytte til; og denne Tvang gjorde, at jeg lidt efter
 lidt aabnede mit Øre og Øie for andre Interesser end dem, et Theatrliv fører
 med sig. I Begyndelsen tilstaaer jeg, at det træuede mig, at jeg havde ondt
 ved at holde Interessen vedlige, ja, jeg begreb ikke ret, at der gaves Menne-
 sker, for hvem Theatertilværelsen var en Biting. Det varede imidlertid ikke
 længe, før min Horizont udvidede sig, saa at disse Samtaler aabnede min
 ensidige Forstands Løddikter. Imidlertid kom jeg ikke hertil uden Kamp og
 Overvindelse. En medfødt Hurtighed, som er Kvinden egen, gjorde, at jeg
 meget snart ikke sad tilovers ved disse Samtaler, men blandede mig i dem
 paa en fri og naturlig Maade. Og Heiberg roste mig ofte for mine Bemærk-
 15 ninger, som han fandt uendommelige og friske; og da disse mine Bemærk-
 ninger bleve fremlærte med Bevidstheden om, at jeg i denne Kredt var den,
 der skulde lære, og ikke den, der vilde belære, saa modtog man dem med
 Godhed og Velvillie. Ofte udbrød Heiberg, især naar Samtalen imellem ham
 og hans Venner dreiede sig om de forskjellige philosophiske Skoler, som paa
 20 den Tid beskæftigede alle Lærde, og jeg nu i disse Samtaler af og til vovede
 at give mit Besyv med til Conversationen: „Hvorfors ved du det? Du kjender
 ligesom af dig selv, hvad vi Andre maasommedigt maas lære os til.“ Og saa-
 danne Ytringer sporede da min Forlængelighed til at gaa videre, og jeg lyt-
 25 tede da med større og større Opmærksomhed. Den Trang, som jeg fra Barn
 af havde følt, stode at søge deres Selektah, som stode over mig i Dannelse
 og Udvikling, og som aldrig har forladt mig, gjorde nu, at jeg med Begjær-
 ighed lidt efter lidt i højere og højere Grad drog Nytte af de lykkelige For-
 hold, som jeg var sat i. Mit Liv i Hjemmet og dets Interesser blev efterhaan-
 den adskilt fra mit Theatrliv. Hjemmet udviklede min Personlighed, hvil-
 30 ket da ogsaa kom min Kunst til Nytte. Med Glæde hørte jeg ofte Fremmede,
 baade Udlændinge og Danske, ytre, at man ved at se mig i mit Hjem umuligt
 kunde tro, at Fruen i Huset var en Skuespillerinde; ja, Udlændinge, der
 aldrig havde set mig paa Scenen, ytrede ikke sjældent, at de slet ikke kunde
 forestille sig mig der. Hertil bidrog især min Virksomhed og Interesse for
 35 de huslige Beskjæftigelser, thi jeg besorgede selv Alt, hvad Husmodre pleie
 at besorge. En medfødt Sans for Hyggelighed og Orden og for at have Alting
 smukt omkring mig sagte jeg i Stilhed mere og mere at udvikle. Undertiden
 kneb det vel med de huslige Pligter; naar Hovedet var fuldt af en eller
 anden ny Rolle, og der da samme Dag en saadan skulde fremsættes første
 40 Gang, skulde tælles til Vask eller hugges Sækker eller gjøres Husholdnings-

regnskab, tales om Maden i Ugens Føds o. s. v., da kostede dette jo usædvanligt
en Overvindelse, som undertiden ikke var ringe. Jeg vil heller ikke negte, at
jo en eller anden Ting af og til kunde blive glemt, og dette blev da paasket
af min Svigermoder, der syntes, at Alt, hvad der hørte til Husets Behægelig-
hed, uanset saa fremfor alt Andet. Det hører vel altid til Undtagelsesne at
være saa let at leve med i det daglige Liv som min kjære Heiberg; at være
i den Grad hævet over alt Smaat hører kun større, mændige Aander til som
hans. Men netop det, at han læst fordrede, gjorde, at det var mig den stør-
ste Glæde at forekomme hans Ønsker; taknemmelig som et Barn var han for
 enhver lille Opmærksomhed, og denne Taknemmelighed fremkaldte et nyt
Ønske hos mig om at behage og glæde ham. Det vilde i Sandhed være Læst
at sige, at hans Moder ikke ogsaa var taknemmelig for, hvad Godhed man
viste hende, tværtimod, men at hendes Opsyn og Retsleer undertiden gjorde
mig utaalmodig, vil jeg ikke fræga. Dog, jeg skulde vel ogsaa denne Skole
Igenem og afslibes ogsaa paa denne Maade af hende, der i Tone og Dan-
nelse stod høit over mig; og det vil jeg med Taknemmelighed erkjende, at
jeg skylder hende meget af min Udvikling, og det i mange Henseender. Hen-
des Dannelse, Humanitet og Hjertensgodhed skylder jeg saaledes, at hun
bragte mig til at faa et andet Syn paa mine Forældre og mit Forhold til
dem. Jeg omgikkes dem naturligvis stædigt, og der var det vanligste Forhold
imellem os; men min gamle Følelse af Skamfuldhed over, at de i Cultur
stode saa høit, havde jeg i længere Tid end ved at overvinde i Andes Nar-
værelse. Dette mærkede hun og forholdt mig kjærligt, at det var Læst af
mig. Hun roste dem da for deres Arbeidsomhed, hun fremhævede det Re-
spectable i deres Udholdenhed og Flid. Selv underholdt hun sig med dem
paa den vanligste Maade og tvang min Moder til at sige „Du“ til sig, hvilket
naturligvis smigrede og glædede min Moder, saa at hun fik en virkelig Hen-
givenhed for hende. Kom mine Forældre og besøgte mig, hvilket imidlertid
ikke ofte skete, hjælp det paa mig at se hende venlig og forekommende imod
dem; der maatte være tilsted, hvem der vilde, hun var den Sædvanlige, altid
lige venlig og opmærksom. Dette gjorde mig godt, og efterhaanden forsvandt
min stuyge Forlegenhedsfølelse lige overfor dem. Jeg sagde til mig selv:
„Det er dine Forældre, som maaske ved deres Fortrin i Guds Øine staa over
dig“ — og jeg begik fra den Tid ikke mere den Feil, at rødne over dem.
Om Heiberg sagde begge mine Forældre, at de elskede ham lige saa høit som
mig, og dette vilde i deres Mund ikke sige saa lidt. De bur ogsaa have den
Roes, at de vare yderst beskedne med at komme og aldrig trængte sig paa os
eller vore Omgivelser. De besad denne noble Stoltthed, som ofte findes hos
Folk af de ringere Klasser. Vi maatte indbyde dem med alle Ceremonier,
ifald vi vilde være visse paa, at de kom. Men af og til lode dog fra dem

Suk og Klager over, at de vare for ringe til vor Omgang - Klager, som jeg da maatte stille tilfreds, saa godt jeg kunde; ved smaa Opmarksomheder søgte jeg da atter at sætte dem i Humour.

Vi levede temmelig stille denne Vinter og kom, som før bemærket, kun sjældent ud. Selv gjorde vi ingen Selskaber; men paa de Aftener, da jeg ikke var optagen af Theatret, kom som oftest adskillige af Heibergs gamle Venner, og her ved vort Thebord var Samtalen da livlig, underholdende og belærende. Ibland disse Venner var ogsaa Poul Møller. Denne geniale og sjeldnenumelige Personlighed interesserede mig meget. Jeg har aldrig i mit Liv truffet paa Nogen, der i høiere Grad bar Præget af Sandhed i Tale og Væsen. Ah, hvad der blot streifede hen imod Affectation, var hos en Vedestygghed, og han havde saa fine Sanser i denne Retning og et saa skarpt Øie herfor, at end ikke den mest skjulte Nuance heraf undgik hans Blik; maaske gik hans Mistænksomhed i denne Retning undertiden for vidt. Han var fuld af skarpe, fine, ironiske Bemærkninger over Menneskenes Daarligheder; disse bleve imidlertid steds fremførte med saa megen Humour, Godmodighed og Gemytlighed, at det var en sand Forfriskning at beløres af hans psykologiske Isigttagelsesevne. Ofte havde jeg en Følelse af, at jeg lige overfor ham stod for en sjælelig Dommer; han engstede mig næsten, og dog havde hans Omgang og hans fine Tone — der ikke bestod i den, man tænker sig hos en Kammerjunker — ikke dettv ydre Slebne, men den Dannelsens Finhed, i hvis Nærværelse man er tryk med alt Raat og Udelicat, en stor Tiltrækning for mig. Hans mangeaarige Venskab og Godhed for Heiberg, hans Hengivenhed for dennes Moder, gjorde ham til en af deres kjæreste Omgangsvenner. Mig lod det til, som han først vilde studere, og dette trykkede mig meget i hans Nærverærelse, som jeg ikke formaaede at være ret fri lige overfor ham. Dog tror jeg, at jeg i det Hele taget fandt Nænde for hans Øie. Han ytrede sig ofte venligt om mig og satte Pris paa mig som Skuespillerinde. Jeg erindrer endnu en lille forføngelig Glæde, han forskaffede mig en Aften, da han var i Besøg hos os. Jeg gik og syede med at dække Aftensbordet, medens Heiberg og han sad i Samtale i Sofæen, som stod nær ved Døren til Værelset ved Siden af, hvor jeg havde Et og Andet staaende til Bordets Dækning og derfor ofte maatte gaa ud og ind. Da hørte jeg ham sige til Heiberg, mens jeg stod i den anden Stue: „Det er mærkeligt, saa let som Din Kone gaar; man hører ikke en Lyd, usgter hun gaar frem og tilbage. Det er smukt; det vilde jeg sætte Pris paa.“ Saaledes bemærkede han Alt, usgter det saae ud, som han var distraet og ikke lagde Mærke til Noget. Samme Aften erindrer jeg, at Heiberg beskyldte ham for Distraction. „Du gjer mig Uret,“ sagde han, „jeg vedt nok, at jeg har Ørd derfor, men det er ingenslunde Tilfældet.“ Og nu fortalte Heiberg en Række

af Historier, der vare i Omleil om ham, til hvilke han den ene Gang efter den anden med sin sande Stemme sagde: „Nei, det er ikke sandt.“ . . . „for det heller ikke sandt.“ vedblev Heiberg, „at om en Vintersaften ved at hjælpe nogle Baldamer ud af en Karet satte en af dem paa Hovedet i Sneen, i Stedet for at søtte hende paa Benene?“ — „Ja, det er sandt.“ svarede han ganske alvorligt. Vi brøst Alle i Latter. „Jeg skal sige dig.“ vedblev han, idet et ironisk Smil spillede ham om Munden, „jeg stod hin Aften og ventede paa at hjælpe en ung Pige, jeg var forelsket i, ud af Vognen; nu kom den ene Vogn efter den anden, og jeg hjalp det ene Sat Damer ud efter det andet, uden at Gjenstanden for mine Ønsker indlaadt sig. Da kom endelig en Vogn, og ved at aabne Døren hørte jeg hendes Stemme, men nu kom atter her En efter en Anden, som jeg maatte hjælpe ud, og i min Utaalmodighed satte jeg da rigtig nok en af dem paa Hovedet i Stedet for paa Benene.“ Den Soudrighed og Naivitet, forenet med et eget Udtryk af Undselighed, hvormed han sagde dette, var paa en Gang værende og usigelig komisk. 15

Poul Møller var en ægte dansk Natar. Han gjorde et Indtryk paa mig, som om han hørte til Kampsværnets Tid. Han burde været en Borgherre, der hver Aften gav Ordre til at lade Vindbroen trække op. Jeg søe den store hvedskudrede Mand med Sværd ved sin Lænd, vægter der indet var. Høi, frøkaaron og med kraftige Læmmer, burde han været iført et Harnisk og en Hjelme. Det blonde Haar og de blå, profuse Øine fuldendte Billedet. 20

Han kom ofte til os denne Vinter og var bleven varm for den Tanke, at vi af Nationalkjerlighed i Sommermaanederne burde reise til Provinserne for der at give danske Comedier, godt udførte. (Dengang havde man endnu ikke de mange smaa Trupper, der senere kom istand og reiste Provinserne rundt.) Poul Møller talte da saa længe med Heiberg derom, indtil han, hvorefter den hele Plan var imod, bestattede at føle ham. 25

Forbuden vor Afreise til Provinserne havde Heiberg en kjær Plikt at opfylde for en af sine Venner. Herhjemme rørte sig alt i flere Aar den stændelige europæiske Frihedsbevægelse. Den ene Personlighed efter den anden traante op imod den gamle Enevælde og førte, under forskjellige Former, Ordet for en friere Styrelse. Den mest fremragende af dem var vor Omgangsven, daværende Artillericapitain Tscherning. Dette vidunderligt begavede Menneske, i Besiddelse af saa mange Evner, som han paa Grund af vore Forhold ikke kunde faa Leilighed til at bruge, havde kastet sit Had paa den gode, gamle Konge, Frederik den Sjette — et Had fuldt af Paradoxer — og havde ved Skrift og Tale paadrøget sig Kongens Uvillie. I tidligere Dage vilde han være bleven landeforvist ligesom P. A. Heiberg — i nærværende Periode gik Sligt ikke længere godt an. Af mange Grunde 40

søskede Kongen ham imidlertid høit, og der blev tilbudt ham et Reise-
 stipendium, for, som det hed, at han i Udlandet kunde gjøre sig bekjendt
 med de Fæmestridt, Artillerivæsenet havde gjort. Dette Tillud var kun en
 Form for i nøgen Tid at fjerne ham fra Skuepladsen herhjemme, han selv
 og Alle ansaa det for en maskeret Landsforsvning; hans Venner viste ham
 derfor dens Deltagelse, og det ene Gilde blev gjort til hans Ære efter det
 andet, forinden han tiltraadte sin Reise. Tscherning var den Gang ligesom
 Heiberg Lærer paa den militaire Høiskole. Ogsaa Heiberg søskede at se
 ham ved et Afskeds-gilde i vort Hjem. Han og en Del af de unge Høiskole-
 officerer (hans og Heibergs Elever) bleve derfor indbudne til os i den An-
 ledning. Blandt disse unge Officerer fandtes ikke saa begavede Mennesker,
 og flere af dem udmærkede sig i Fremtiden, dels i Videnskaberne, dels i
 Krigen 1848-50, hvor Nogle af dem faldt paa Ærens Mark. Imellem disse
 vore unge Gæster var en Lieutenant Andra, nuværende Geheimmeraad og
 Finansminister Andra; dengang 20 Aar. Denne unge, begavede Mand
 erobrede hin Aften Heibergs, hans Moders og mit Venskab — et Venskab,
 som har holdt sin Prøve indtil dette Øieblik, da jeg nedskriver dette,
 24 Aar efter, og jeg haaber det skal holde ud vor øvrige Tid. I denne fine,
 aandrige Natur fandt Heiberg en ung Mand, hvem han søskede at asbre
 sit Hus for og binde fast til vor daglige Omgang. Han paa sin Side fandt
 saa stort Behag i dette, at vort Hus var saa godt som det eneste, hvori han
 udhvilede sig fra sine Studier. Med Glæde mindes jeg i dette Øieblik de
 mange Aftener, hvor han og vi Tre til langt ud paa Natten sad i den liv-
 ligste Underholdning, gjensidigt opmuntrede ved hinandens Selskab. Der
 var smukt at se Heiberg som den ældre, modne Mand underholde sig med
 denne yngre som med en Jevnaldrende og igjen at se den unge udtale sine
 Anskuelser frit og uforbeholdent for den ældre, dog med al den Fintud og
 Takt, der i den Grad, i hvilken han var i Besiddelse af den, kun kan naas,
 hvor den er medfødt. Hin Aften, der skaffede os hans Bekjendskab, fik der-
 ved Betydning for os Alle, og han paa sin Side har bevaret de mindste Detailler
 fra den første Indtrædelse i vor Kreds i sin Hukommelse og senere ofte
 mindet os om den. Han var den Gang en stadig og passioneret Comedie-
 gjænger, saa der imellem ham og mig var et stærkt Berøringspunkt. Jeg har
 alt tidligere fortaalt, at Heiberg sølte mig saa høit, at han kun fandt noget
 35 Naa værdige til rola Omgang. Heri havde han nu fundet en søgting Allieret
 i Andra. De vare altid enige desangaaende, saa at jeg nu havde faaet to
 strenge Herrer i Stedet for en. Naar Heiberg modsatte sig en eller anden
 ungdommelig Lyst hos mig, og jeg barnagtig bebreidede ham dette, sagde
 han ofte: „Spørg Andra, saa skal du høre, at han vil holde med mig.“
 40 Dette vidste jeg forud og spurgte derfor ikke Andra, og gjorde jeg det

undertiden i Haab om at faa Medhold, fik jeg altid til Svar: „Naturligvis har Professoren Ret; dets er ikke for Dem.“ Den Gang syntes jeg, da havde begge Dret, nu tror jeg, de have havt Ret -- thi den Kvinde, der træder personligt frem for et Publikum, kan ikke forskaanse sig stærkt nok bag Privatlivets Mure. Naar de Aftener nærmede sig, paa hvilke vi ventede Anden, sagde snart den Ene af os, snart den Anden: „Heute kommt gewiss Honoré;“ en Talemaade, der var gaaet i Arv til os gennem min Svigermoder fra den Tid, de franske Emigranter i Slutningen af forrige Aarhundrede vare i Kjøbenhavn og bleve søgte af Alle. Franskmanden Honoré havde lovet en tysk Hr. Z., at han en Aften vilde besøge ham og hans Familie, hvorefter Hr. Z. var meget smigret. Honoré havde enten glemt Løftet eller aldrig tænkt paa at opfylde det. Men hver Gang en ny Dag oprandt, udrød Hr. Z.: „Heute kommt gewiss Honoré;“ og først da Honoré atter reiste til Frankrig, blev Z.s Haab om at se ham opgivet. Man lo ad den stakkels Hr. Z., og hans „heute kommt gewiss Honoré“ blev til en staaende Talemaade hos Mange i de Kredse. Vi vare heldigere, thi naar En af os sagde: „Heute kommt gewiss Honoré“, da blev vort Haab sjældent skuffet, og altid bragte han sin fine Tone, sin oplivende Conversation med sig, og Time efter Time gik, indtil Vægterens Raab fra Gaden: „Hov, Vægter! Klokken er slagen 1“ mindede os om, at dette Klokkeslet var langfra Vægterens Raab: „Hov, Vægter! Klokken er slagen 10. Nu er det paa de Tide, man faaer sig til Sange.“

Ved Afskedsgildet for Ucheersning herskede meget Liv og Munterhed, og mange smaa Afskedstaler bleve holdte, som forhaide Stemningen. Jeg mindes endnu med Latter, at da jeg stod og skar en stor Steg for og kun havde Tanken henvendt paa at gjøre dette saa godt og pønt som muligt, blev jeg med Et røkt af min Forskjererinteresse ved at August Baggensen i en Tale, som all havde varnt noget, uden at jeg troede at behøve at skjænke den særdeles Opmarksomhed, frembragde disse Ord: „Hvor Kunst og Natur ere saa tæt sammenslyngede o. s. v.“ -- da faldt det mig pludseligt ind: mon dette er til dig? Og det var til mig. Nu stod jeg der med den store Forskjererlov i den ene Haand og den store Gaffel i den anden og fandt denne Stilling saa comisk for den, der skulde modtage en Hylding, at jeg brast i Latter. Dette amittede det øvrige Selskab, og den høitidelige Tale endte med at opløse sig i Latter hos Taleren selv. Heraf kan man lære, at man aldrig i en Tale til Værtdinden skal vælge det Øieblik, da hun skjærer en stor Steg for. En anden Gjenvendighed havde jeg hin Aften. Til Dessert havde jeg valgt Is og Gelée, haahende paa at den ene Halvpart vilde vælge Is, den anden Gelée. Jeg rettede dette an, og Tjeneren lud det om, men til min store Sorg kom han hestændigt tilbage med Geléen og bad om Is. Tilslut var

- der ingen Is mere. Ung som Vortinde satte denne feile Beregning mig i den største Forlegenhed. Den praktiske Tscherning, der havde mig til Bords, saae denne min Nød og hjalp mig ud af den ved at sige sagte til mig: „Bryd Dem ikke derom; giv dem Gælle alligevel.“ En Steen faldt fra mit Hjerte ved dette Raad, og Tjeneren fik Ordre til at gaa med Gællen til dem, som ønskede Is. Men en Husmodergysen foer dog igjennem mig, da jeg saae haa gaa med den usalige Kæppe, hvorpaa Gællen bævede, som om den rystede paa Hovedet af Vrede over at skulle smides dem, der ikke forstode at sætte Pris paa dens gode Egenskaber.
- 10 Vi holdt alle Tre meget af Tscherning og vare altid glade, naar han kom, da han stede moelhvagte Liv, Munterhed og Interesse saa godt som for alt, hvad der rørte sig herhjemme som i Lilllandet, hvor han fra sine tidligere Reiser havde mange Forbindelser. Tscherning lod sin Tunge løbe og gjorde sig ofte vægre paa mangt et Punkt end han var. Han havde hos Mange Ord for at være en Prosaisk, der ikke brød sig om Kunst og Poesi. Dette var ingenlunde Tilfældet. Han brød sig derom, idet han havde Sans og Gie herfor fremfor mange Andre, men af Princip vilde han ved offentlige Leiligheder tale derimod, som en Modestning til de Mange, der talte for, og naar han først var kommen i Part med at opponere, ja, da kjendte han ingen
- 20 Grænser. Og saa var der intet Menneske fornøieligere at disputere med end Tscherning, thi her var aldrig Tale om den Art af Heflighed, der frembringer Misserning hos Tilhørerne, eller en Heflighed, der larmer hen i Luften uden at høre paa, hvad Modparten ytrer. Han var en ypperlig Hører, saa hans Svar virkelig var Svar paa, hvad der blev fremført, og det ofte meget piquante, og var Disputen til Ende, da vare Alle lige gode Venner, om ogsaa Kampen var fort nok saa ivrigt og heftigt. Tscherning var desuden et hjertensgudt Menneske og en trofast Ven. Af de faa Indtægter, der stode til hans Rødsighed, havde han altid nok til at komme Andre til Hjælp, der havde mindre. Selv var han overordentlig uinteresset.
- 30 Fraa Dage efter vort lille Gilde reiste Tscherning til Lilllandet, hvor han skulde opholde sig paa ubestemt Tid.

MIN TREDIE OG SIDSTE KUNSTREISE.

- Det blev da virkelig besluttet, at vi i Juni og Juli, i Forening med en Del af det kongelige Theaters Personale, hvortilmellem N. Rosenkilde, Føve-
 35 søn, Sangeren Hansen og flere, skulde reise til Aarhus, Aalborg og Odense for der at give en Række Forestillinger. Dette var saaledes min tredie og sidste Kunstreise. Vi ville nu se, om den var behageligere end de